

Dvere ku kompenzáciám otvára len preukaz ŤZP

[14.11.2019; Pravda; užitočná pravda; s. 13,14,15,16,17; Dorota Hudecová]

Nielen zdravotné problémy, ale najmä rôzne sociálne znevýhodnenia trápia takmer pol milióna Slovákov, ktorí trpia ťažkým zdravotným postihnutím. Životnú situáciu mnohých z nich pomáha zlepšovať niektorý z peňažných príspevkov na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia.

Dorota Hudecová

„Predpokladom toho, že človek bude uznaný za zdravotne ťažko postihnutého je, že jeho hendikep má mieru funkčnej poruchy najmenej 50 percent, pričom funkčná porucha je nedostatok telesných, zmyslových alebo duševných schopností osoby, ktorý z hľadiska predpokladaného vývoja zdravotného postihnutia bude trvať dlhšie ako 12 mesiacov,“ konštatovala Jana Lukáčová z Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny. Aby hendikepovaný človek mohol dostávať niektorý z príspevkov na kompenzáciu, musí byť uznaný za ťažko zdravotne postihnutú osobu a musí mať preukaz osoby s ťažkým zdravotným postihnutím. Žiadosť oň treba podať na oddelení posudkových činností úradu práce. Rozhodujúce je pritom stanovisko posudkového lekára, ktorý stanovuje percentuálnu mieru funkčnej poruchy. Pri jeho vypracovaní vychádza najmä z lekárskeho nálezu, ktorý spravidla nesmie byť starší ako šesť mesiacov. Pokiaľ je lekársky nález jednoznačný, nie je pre vypracovanie posudku potrebná prítomnosť posudzovanej osoby. Posudkový lekár je však povinný pozvať žiadateľa na posúdenie jeho zdravotného stavu v prípade, ak o to táto osoba písomne požiada. Ak posudkový lekár určí mieru funkčnej poruchy najmenej 50 percent, žiadateľ má nárok na vydanie preukazu fyzickej osoby s ŤZP. A ako vlastník preukazu má potom, okrem iného, možnosť požiadať aj o niektorý z príspevkov na kompenzáciu. Niektorý z trinástich peňažných príspevkov na kompenzáciu dostáva viac ako 156-tisíc ľudí, príspevok na opatrovanie takmer 58-tisíc. Opakované príspevky na kompenzáciu sa zvyšujú každý rok. Najväčšia zmena sa však dotkla príspevku na opatrovanie. „Výška peňažného príspevku na opatrovanie dosiahla úroveň čistej minimálnej mzdy. Opatrovateľ v produktívnom veku dostane 430,35 eura mesačne,“ povedal minister práce Ján Richter. „Títo ľudia si to bezpochyby zaslúžia a zaslúžia si aj viac, pretože nikto nemôže poskytnúť človeku s ťažkým zdravotným postihnutím lepšiu starostlivosť ako jeho najbližší,“ dodal minister. Podľa jeho slov je totiž domáce prostredie jedným z faktorov, ktoré pozitívne vplyvajú na zdravotný stav.

Kto sa považuje za osobu s ťažkým zdravotným postihnutím

osoba, ktorej miera funkčnej poruchy je najmenej 50 %

funkčná porucha je nedostatok telesných, zmyslových alebo duševných schopností osoby, ktorý z hľadiska predpokladaného vývoja zdravotného postihnutia bude trvať dlhšie ako 12 mesiacov

sociálny dôsledok ťažkého zdravotného postihnutia (ŤZP) je znevýhodnenie, ktoré má osoba z dôvodu jej hendikepu v porovnaní s osobou bez postihnutia rovnakého veku, pohlavia a za rovnakých podmienok, a ktoré nie je schopná z dôvodu ŤZP prekonať sama

Čo je kompenzácia zdravotného postihnutia

zmiernenie alebo prekonanie sociálneho dôsledku hendikepu poskytovaním peňažných príspevkov na kompenzáciu alebo sociálnych služieb

cieľom poskytovania kompenzácie je podpora sociálneho začlenenia osoby SŤZP do spoločnosti za jej aktívnej účasti pri zachovaní jej ľudskej dôstojnosti a v ustanovených oblastiach

Posudková činnosť

Lekárska posudková činnosť: vykonávajú posudkový lekár príslušného úradu práce. Hodnotí a posudzuje sa ňou zdravotný stav, jeho zmeny a poruchy, ktoré podmieňujú zdravotné postihnutie; určuje sa miera funkčnej poruchy; posudzujú sociálne dôsledky v oblastiach kompenzácií; jednotlivé druhy odkázanosti; fyzická a psychická schopnosť vykonávať opatrovanie; fyzická a psychická schopnosť udeliť písomný súhlas; posudzuje potreba osobitnej starostlivosti. Výsledkom je lekársky posudok, v ktorom lekár určuje aj mieru funkčnej poruchy v percentách podľa druhu zdravotného postihnutia (príloha č. 3 zákona č 447/2008).

Sociálna posudková činnosť: vykonáva ju sociálny pracovník príslušného úradu práce, ak je osoba posúdená ako fyzická osoba s ŤZP. Posudzujú sa individuálne predpoklady osoby s ŤZP (napríklad; schopnosť a úsilie riešiť situáciu vlastným pričinením); rodinné prostredie (napríklad: rozsah pomoci, ktorú je schopná poskytnúť jej rodina); prostredie, ktoré ovplyvňuje začlenenie osoby s ŤZP do spoločnosti; všetky druhy odkázanosti; navrhujú kompenzácie v jednotlivých oblastiach kompenzácie. Vykonáva sa za účasti osoby s ŤZP.

Komplexný posudok: na základe lekárskeho posudku a posudkového záveru príslušný úrad práce vypracúva komplexný posudok na účely kompenzácie, ktorý obsahuje: mieru funkčnej poruchy; vyjadrenie, že ide o osobu s ŤZP; sociálne dôsledky ŤZP vo všetkých oblastiach kompenzácie; návrh druhu príspevku; vyjadrenie, či osoba s ŤZP je odkázaná na sprievodcu; vyjadrenie, či osoba s ŤZP je odkázaná na individuálnu prepravu autom alebo či má praktickú slepotu alebo úplnú slepotu oboch očí; termín opätovného posúdenia zdravotného stavu, ak ho určí lekár a odôvodnenie komplexného posudku. Posudok sa nevypracúva, ak miera funkčnej poruchy na základe lekárskeho posudku je menej ako 50%.

ZDROJ: UPSVAR

Kedy môžete dostať peňažný príspevok na kompenzáciu a čo musíte splniť

základnou podmienkou je, že máte zdravotné postihnutie s mierou funkčnej poruchy najmenej 50 %, čím sa stávate osobou s ŤZP

ďalšou podmienkou je, že v posudku vydanom oddelením posudkových činností príslušného úradu práce vám bol navrhnutý peňažný príspevok na kompenzáciu

jeho poskytovanie je závislé aj od vášho majetku a príjmu za zisťovaný kalendárny rok

príspevky na kompenzáciu možno poskytnúť, ak hodnota majetku človeka, ktorý oň žiada, nie je vyššia ako 39 833 eura

nárok na príspevky majú tí občania, ktorí majú podľa posudku aspoň 40-percentný pokles schopnosti pracovať, pričom výška príspevku pri niektorých z nich je priamo závislá od miery poškodenia príspevok sa prizná a vypláca od prvého dňa mesiaca, v ktorom sa začalo konanie o príspevku na kompenzáciu

opakovaný príspevok sa vypláca mesačne pozadu a nevypláca sa mimo Slovenska ZDROJ: UPSVAR. DH

Ako vybavíte preukaz osoby

Preukaz fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím slúži na uplatnenie zliav a výhod (napríklad v doprave, kultúre, v oblasti miestnych daní). Výšku zliav a výhody určujú dotknuté rezorty alebo konkrétni poskytovatelia služieb. Osoby so zdravotným postihnutím sa musia informovať, či napríklad konkrétny prepravca, organizátor kultúrneho podujatia, športového podujatia poskytuje zľavy alebo iné výhody držiteľom preukazu fyzickej osoby s ŤZP.

V prípade záujmu o vyhotovenie preukazu osoby s ťažkým zdravotným postihnutím (ŤZP), preukazu osoby s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom a parkovacieho preukazu si osoba podá žiadosť priamo na oddelení posudkových činností úradu práce.

V prípade maloletého dieťaťa podáva žiadosť rodič alebo fyzická osoba, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu. Ak fyzická osoba vzhľadom na svoj zdravotný stav nemôže sama podať žiadosť, môže v jej mene a s jej súhlasom a na základe potvrdenia o zdravotnom stave osoby lekára so špecializáciou v odbore všeobecné lekárstvo alebo lekára so špecializáciou v odbore pediatria, ktorý poskytuje všeobecnú ambulatnú starostlivosť pre deti a dorast, podať žiadosť aj iná osoba, ak je spôsobilá na právne úkony.

Parkovací preukaz

Vodič vozidla s parkovacím preukazom:

môže stáť na mieste vyhradenom pre vozidlá prepravujúce osoby s ŤZP,

nemusí po nevyhnutne potrebný čas dodržiavať zákaz stáť,

môže, ak je to nevyhnutné, vchádzať aj tam, kde je dopravnou značkou vjazd povolený len vymedzenému okruhu vozidiel a do pešej zóny; pritom nesmie ohroziť bezpečnosť cestnej premávky; týmto oprávnením nieje dotknutá povinnosť vodiča uposlúchnuť pokyn, výzvu alebo príkaz policajta.

Parkovací preukaz fyzickej osoby so zdravotným postihnutím sa umiestňuje v prednej časti vozidla tak, aby bola jeho predná časť jasne viditeľná na účely kontroly.

Úrad vyhotoví preukaz osobe s ŤZP, ak:

z právoplatného rozhodnutia o parkovacom preukaze vyplýva, že má zdravotné postihnutie uvedené v prílohe č. 18 alebo je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom podľa komplexného posudku, ktorý bol podkladom na právoplatné rozhodnutie o peňažnom príspevku na kompenzáciu

osobe s ŤZP, ktorá podľa komplexného posudku spĺňa podmienku odkázanosti na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom, úrad vydá parkovací preukaz hneď na základe jej záujmu o parkovací preukaz (bez vydávania rozhodnutia)

ak osobe s ŤZP nebol v konaní o peňažnom príspevku na kompenzáciu vydaný komplexný posudok, resp. nevyplýva z neho odkázanosť osoby s ŤZP na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom, avšak má záujem o parkovací preukaz, je potrebné písomne požiadať príslušný úrad práce sociálnych vecí a rodiny. O parkovací preukaz môže oprávnená osoba požiadať aj žiadosťou podanou elektronickými prostriedkami a podpísanou zaručeným elektronickým podpisom oprávnenej osoby.

s ŤZP a parkovací preukaz

Čo je potrebné k žiadosti? K žiadosti o vyhotovenie parkovacieho preukazu, preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím s alebo bez sprievodu sa prikladá aj aktuálny „Lekársky nález“, ktorý vyplní ošetrojúci lekár a lekárske nálezy z odborných vyšetrení. Na výzvu príslušného orgánu je fyzická osoba povinná predložiť aj iné doklady, ktoré sú podkladom na rozhodnutie.

Preukaz osoby s ťažkým zdravotným postihnutím so/bez sprievodcu

Ak posudkový lekár určí po posúdení lekárskeho nálezov žiadateľovi mieru funkčnej poruchy najmenej 50%, fyzická osoba splní podmienku na vyhotovenie preukazu osoby s ťažkým zdravotným postihnutím.

V prípade, ak v lekárskom posudku posudkový lekár uvedie, že má fyzická osoba mieru funkčnej poruchy najmenej 50% a je odkázaná na sprievodcu, žiadateľ splní podmienky pre vyhotovenie preukazu osoby s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom. Fyzická osoba s hendikepom je odkázaná na sprievodcu, ak je odkázaná na pomoc inej osoby alebo na pomoc psa so špeciálnym výcvikom pri zabezpečovaní pohybu, orientácie a komunikácie so spoločenským prostredím.

Po splnení vyššie uvedených podmienok a nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia o preukaze je potrebné úradu práce predložiť identifikačný preukaz (OP, pas, povolenie na pobyt) a fotografiu s veľkosťou 3 x 4 cm. Vyhotovenie preukazu je bezplatné.

Peňažné príspevky na pomoc zdravotne znevýhodneným ľuďom

ak chcete žiadať o niektorý z peňažných príspevkov na ak chcete žiadať o niektorý z peňažných príspevkov na kompenzáciu svojho ŤZP, musíte mať mieru funkčnej poruchy najmenej 50%. čím sa stávate osobou s ŤZP a v posudku vydanom oddelením posudkových činností príslušného úradu práce vám musí byť navrhnutý príspevok na kompenzáciu. Presné podmienky nájdete v zákone č. 447/2008 o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ŤZP.

Na kompenzáciu zvýšených výdavkov

Možno poskytnúť tomu, kto je odkázaný na kompenzáciu zvýšených výdavkov na diétne stravovanie, súvisiace s hygienou alebo s opotrebovaním šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenia, so zabezpečením prevádzky auta, so starostlivosťou o psa so špeciálnym výcvikom výška príspevku: na diétne stravovanie: I.

skupina na 39,02 eura. II. skupina na 19,51 eura. III. skupina na 11,71 eura, na kompenzáciu výdavkov súvisiacich s hygienou alebo s opotreb. šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenia na 19,51 eura mesačne, na kompenzáciu výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky auta na 35,11 eura, na kompenzáciu výdavkov súvisiacich so starostlivosťou o psa so špeciálnym výcvikom na 46,82 eura.

Na opravu pomôcky

Ak si pomôcka vyžaduje opravu alebo ak je osoba s ŤZP odkázaná na úpravu pomôcky a táto úprava vyžaduje opravu, suma sa určí percentuálnou sadzbou v závislosti od ceny opravy a príjmu osoby s ŤZP

Peňažný príspevok na prepravu

Možno poskytnúť tomu, kto je odkázaný na individuálnu prepravu autom, mesačne najviac 107,25 eura

Príspevok na osobnú asistenciu

Sadzba za jednu hodinu osobnej asistencie je 4,18 eura. Rozsah osobnej asistencie; určuje sa podľa činností uvedených v prílohe č. 4 zákona č.447/2008 Z. z., ktoré si nemôže osoba so zdravotným postihnutím vykonávať sama, a počtu hodín, ktoré sú potrebné na ich vykonanie. Každý človek je individualista a z toho vyplýva, že aj u občanov s rovnakým druhom zdravotného postihnutia môže tá istá aktivita trvať rôzne dlho. Pri stanovovaní rozsahu sa zohľadňujú a rozlišujú činnosti vykonávané každodenne, pravidelne a tie, ktoré sa vykonávajú zriedkavejšie. Rozsah hodín sa vypočítava na kalendárny rok. Účel osobnej asistencie: aktivizácia, podpora sociálneho začlenenia a podpora nezávislosti a možnosti osoby s ŤZP rozhodovať o sebe. Osobná asistencia je určená najmä pre tých občanov s ŤZP, ktorí chcú rozhodovať o svojom živote, chcú organizovať svoje každodenné aktivity.

Na kúpu pomôcky, na výcvik používania pomôcky a na jej úpravu

Možno ho poskytnúť, len ak sa neposkytuje ani nepožičiava na základe zdravotného poistenia, s výnimkou druhého mechanického alebo elektrického vozíka alebo druhého načúvacieho aparátu, druhý mechanický vozík je aj druhý jednoduchý kočík alebo druhý špeciálne upravený kočík. Jeho suma sa určí percentuálnou sadzbou v závislosti od jej ceny a príjmu osoby s ŤZP, najviac v sume 8 630,42 eura, výška príspevku na kúpu druhého mechanického vozíka je najviac 1659,70 eura, druhého elektrického vozíka najviac 4 979,09 eura a druhého načúvacieho aparátu je najviac 331,94 eura.

Na kúpu auta

Môže ho dostať ten, kto je odkázaný na individuálnu prepravu autom, avšak žiadateľ oň nesmie mať viac ako 65 rokov a neposkytuje sa na auto staršie ako päť rokov. Cena auta sa zohľadňuje najviac v sume 13277,57eura, príspevok je najviac 6 638,79 eura a na auto s automatickou prevodovkou je najviac 8 298,48 eura

Na úpravu auta

Môže ho dostať ten, kto je odkázaný na individuálnu prepravu autom a na jeho úpravu, ktorého je vlastníkom alebo spoluvlastníkom, a ktoré nie je staršie ako päť rokov. Vypláca sa v sume najviac 6 638,79 eura, úhrn príspevkov na úpravu auta za 7 rokov nesmie presiahnuť 6 638,79eura

Na kúpu zdvíhacieho zariadenia

Môže ho dostať ten, kto je odkázaný na zdvíhacie zariadenie, ak sa neposkytuje ani nepožičiava na základe zdravotného poistenia, najviac 11617,88 eura

Na úpravu bytu, domu a garáže

Možno poskytnúť osobe s ŤZP, ktorá je odkázaná na úpravu bytu, domu alebo garáže s cieľom dosiahnuť ich bezbariérovosť. Úhrn poskytnutých príspevkov počas 7 rokov nesmie presiahnuť 6 638,79 eura, na úpravu garáže 1659,70 eura

Príspevok na opatrovanie

slúži na zabezpečenie každodennej pomoci osobe s ŤZP pri úkonoch sebaobsluhy, starostlivosti o domácnosť, sociálnych aktivít s cieľom zotrvať v prirodzenom domácom prostredí. Poskytuje sa osobe, ktorá osobne opatruje osobu s ŤZP odkázanú na opatrovanie.

Konanie o príspevku

sa začína na základe písomnej žiadosti. Podkladom na rozhodnutie je komplexný posudok. Ak sa fyzická osoba podľa lekárskeho posudku nepovažuje za osobu s ŤZP, je lekársky posudok podklad na rozhodnutie o príspevku na kompenzáciu. Ak je podkladom na rozhodnutie o príspevku komplexný posudok, lehota na jeho vypracovanie je 60 dní od začatia konania a lehota na vyhotovenie rozhodnutia je 30 dní od vyhotovenia posudku. Ak nemôže príslušný úrad práce vzhľadom na okolnosti prípadu rozhodnúť v lehote, môže Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny predĺžiť lehotu na rozhodnutie najviac o 30 dní.

Výška príspevku

Ak opatrovanie vykonáva osoba v produktívnom veku.

základná výška peňažného príspevku je mesačne:

430.35 eura pri opatrovaní jednej osoby s ŤZP,

572.36 eura pri opatrovaní 2 alebo viacerých osôb s ŤZP.

Ak sa osobe s ŤZP alebo viacerým osobám s ŤZP, ktoré sú odkázané na opatrovanie, poskytuje ambulatná forma sociálnej služby v rozsahu viac ako 20 hodín týždenne, tak je suma príspevku na opatrovanie mesačne:

378.70 eura pri opatrovaní jednej osoby s ŤZP,

532.30 eura pri opatrovaní 2 alebo viacerých osôb s ŤZP.

Ak osoba opatruje viacero osôb s ŤZP, pričom jednej z nich sa poskytuje ambulatná forma sociálnej služby v rozsahu viac ako 20 hodín týždenne, výška peňažného príspevku na opatrovanie je 555.20 eura.

Sumy príspevkov je možné zvýšiť o 100 eur mesačne, ak: je opatrovanou osobou s ŤZP jedno alebo viacero nezaopatrených detí a osoba, ktorá vykonáva opatrovanie takejto osoby, nemá v čase opatrovania príjem zo zamestnania a nepoberá dávky dôchodkového poistenia, dávky výsluhového zabezpečenia alebo dôchodky starobného dôchodkového sporenia.

Sumy príspevkov sa znižia, ak:

Je príjem fyzickej osoby s ŤZP vyšší ako 2-násobok sumy životného minima, je opatrovanou osobou s ŤZP nezaopatrené dieťa, tak sa sumy príspevkov znižia, ak príjem osoby s ŤZP prevyšuje 3-násobok sumy životného minima,

je opatrovaná osoba s ŤZP poberateľom zvýšenia dôchodku pre bezvládnosť, príspevok sa zníži o sumu zvýšenia dôchodku pre bezvládnosť.

Ak opatrovanie vykonáva dôchodca,

neskúma a nezohľadňuje sa príjem opatrovanej osoby s ŤZP a suma príspevku na opatrovanie je mesačne:

215,18 eura pri opatrovaní jednej osoby s ŤZP,

286,18 eura pri opatrovaní 2 alebo viacerých osôb s ŤZP. Ak sa osobe s ŤZP alebo viacerým osobám s ŤZP, ktoré sú odkázané na opatrovanie, poskytuje ambulatná forma sociálnej služby v rozsahu viac ako 20 hodín týždenne, tak je suma príspevku na opatrovanie mesačne:

189,35 eura pri opatrovaní jednej osoby s ŤZP,

266,15 eura pri opatrovaní 2 alebo viacerých osôb s ŤZP.

Ak osoba opatruje viacero osôb s ŤZP, pričom jednej z nich sa poskytuje ambulatná forma sociálnej služby v rozsahu viac ako 20 hodín týždenne, výška peňažného príspevku na opatrovanie je 277,60 eura.

Ak je osoba s ŤZP hospitalizovaná; výška príspevku sa znižuje pomernou časťou, ak je osoba s ŤZP v nemocnici dlhšie ako 30 dní. Výška príspevku sa nezniží v prípade, ak osoba vykonávajúca opatrovanie bola sprievodcom osoby s ŤZP v nemocnici,

Ak osoba s ŤZP zomrie: príspevok na opatrovanie sa poskytne za celý mesiac, v ktorom zomrela a za nasledujúci mesiac.